

Datum
2022-04-20

Ärendenr
MSB 2022-01104

Ert datum
2022-01-25

Er referens
Ju2022/00209

Operativa avdelningens stab
Maria Wahlberg

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2021:96 Säkerhet och tillgänglighet vid val

MSB välkomnar den översyn som gjorts i syfte att stärka valsysteemets motståndskraft mot manipulationer, stärka skyddet för fria och hemliga val och öka tillgängligheten för vissa väljargrupper.

Synpunkter per avsnitt

3. Ett samordningsansvar för säkerhetsfrågor i valadministrationen

MSB bejakar förslaget om att en central valmyndighet (Valmyndigheten) ska ges ett övergripande och sammanhållande ansvar för säkerhetsfrågorna inom valadministrationen.

Vad gäller den organisatoriska strukturen för samordningen (avsnitt 3.9.5) instämmer MSB i vikten av att fortsätta utveckla samverkan mellan Valmyndigheten och berörda myndigheter. MSB avser att fortsätta delta i den myndighetssamverkan som utvecklats under senare år. MSB delar dock inte utredningens bedömning att samverkan kring valsäkerhet behöver tydliggöras i berörda myndigheters instruktioner. För MSB:s del framstår en reglering kring just denna myndighetssamverkan i myndighetens instruktion som alltför detaljerad. MSB deltar i viktig myndighetssamverkan på många områden utifrån myndighetens ansvarsområden utan att detta är reglerat i instruktionen.

4. En rutin för incidentrapportering

MSB har inga synpunkter på förslaget om att inrätta en rutin för samlad incidentrapportering inom valadministrationen. Om rutinen för rapportering, såsom utredningen föreslår, även ska vara öppen för allmänhetens klagomål, synpunkter och förbättringsförslag (avsnitt 4.9.4), måste det finnas en förmåga att ta emot och behandla det som allmänheten rapporterar in. Det behöver också finnas en medvetenhet om att systemet skulle kunna bli ett redskap i samband med påverkanskampanjer mot Sverige och ett val.

10. Val vid allvarliga fredstida kriser

MSB instämmer i utredningens förslag om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över författningsberedskapen för att kunna ändra genomförandet av allmänna val om det behövs på grund av en allvarlig fredstida kris. Möjligen kan också delar av frågeställningarna ges som ett tilläggsuppdrag till den nu pågående utredningen, 2021:80, om en översyn av regleringen om krigsdelegationen, var riksmötet hålls och regeringens normgivningskompetens i allvarliga fredstida kriser.

MSB instämmer i att allmänna val måste kunna genomföras på ett sådant sätt att valets legitimitet upprätthålls även då det inträffar allvarliga fredstida kriser. MSB anser samtidigt att frågan om att skjuta upp eller på annat sätt justera genomförandet av allmänna val med hänvisning till yttre omständigheter som en fredstida kris också kan påverka legitimiteten för valet om väljarna inte delar uppfattningen om behovet att ändra genomförandet av ett val. Här måste hänsyn tas till att fredstida kriser – till skillnad från krig och krigsfara - är situationer som inte kan ges en helt klar förtida definition och att detta kommer att komplicera skapandet av en författningsberedskap för genomförandet av val i samband med sådana kriser. Det finns en risk att vissa väljargrupper uppfattar regeringens eller en riksdagsmajoritets beslut som illegitimt om dessa väljare inte delar majoritetens syn på vilket hinder en fredstida kris egentligen innebär för möjligheterna att hålla val.

I detta ärende har överdirektör Camilla Asp beslutat. Maria Wahlberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Robert Wallén deltagit.

Camilla Asp

Maria Wahlberg